

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

II. De intentione requisita in Ministro ad validam, & licitam Sacramenti
confectionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

specialiter, & extraordinarie à Deo potestatem conficiendi, & ministrandi tale Sacramentum: dæmonibus autem nunquam credendum est hanc potestatem communicari, sed potius ex sua malitia Sacramenti ministrationem attentare. Ita D. Th. Con. Sayr. Bon. Suarez, apud Pal. p. 5. n. 1.

Quæres quarto, An quivis homo sit cujusvis Sacramenti Minister?

Respondeo negative, idque de fide esse contra Lutherum, docet Bellar. l. 1. c. 24. Idipsum definitum expresse est à Trid. pluribus in locis, & potissimum *sess. 7. can. 16. de Sacram.* Si quis dixerit, Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis administrandis potestatem habere. Anathema sit. Quinam vero sit cujusque Sacramenti Minister, commodius suis locis explicabitur.

C A P U T II.

De intentione requisita in Ministro ad validam, & licitam Sacramenti consecutionem.

IN T E N T I O est, *Actus voluntatis, quo quis intendit aliquem finem, seu quo quis se determinat ad aliquid faciendum.* Multipliciter dividitur: Primo in actualem, virtuales, habituales, & interpretativam. Actualis est, qua quis actu aliquid intendit, seu vult aliquid facere. Virtualis est, quæ promanat ab actuali prius habita, nec retractata, & moraliter perseverante in aliquo opere, seu in aliqua serie actionum inchoata vi illius intentionis actu aliquando habitæ: ut si Confessarius distractus absolvat vi voluntatis, qua ad confessionem excipiendam accessit, vel si Parochus distractus baptizet, sed ex voluntate baptizandi prius habita, vi cujus accessit ad Ecclesiam, & successive præparavit, ac peregit omnia necessaria ad validam, & licitam Baptismi ministrationem: in tali enim continuata successive serie actionum ordinarum ad Baptismi collationem moraliter perseverat illa intentio prius habita tanquam in sua virtute, & effectu. Habitualis est intentio aliquando habita, & nunquam retractata. Interpretativa est, quæ nec est actu, nec unquam fuit, animus tamen operantis est ita dispositus, ut eam haberet, si de ea cogitaret. Dividitur secundo, In absolutam, & conditiona-

tam. Absoluta est, qua quis intendit aliquid independenter à quocunque eventu: conditionata, qua quis aliquid vult dependenter ab aliqua conditione. Dividitur tertio, In directam, & indirectam. Directa est, qua quis vult aliquem effectum in se ipso: indirecta, qua quis vult effectum in causa: sic, si quis inebrietur prævidens, se in ebrietate commissurum homicidium, dicitur directe velle ebrietatem, indirecte homicidium. His positis

Dico primo: Ad valorem Sacramenti non sufficit ex parte Ministri intentio ponendi res, & verba ex joco, neque etiam intentio ponendi nea serio, nec pure materialiter; sed necessario requiritur intentio ponendi ea, ut Sacramentalia. Prima pars est contra Luther. Calvin. & alios asserentes sufficere intentionem ponendi quomodocunque res, & verba, dummodo addit in suscipiente fides: est tamen de fide partim ex Flor. in Decr. Eug. IV. ad Arm. & ex Trid. sess. 7. can. 15. requirentem ad valorem Sacramenti intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia; partim ex decreto Leonis X. damnantis hunc 12. Lutheri articulum. *Si Confessus non esset contritus, aut Sacerdos non serio, sed joco absolveret, si tamen credat se absolutum, verissime est absolutus.* Quod autem dicitur de absolvente, valet de conficiente quodvis aliud Sacramentum. Altera pars est contra Catharinum, Scribonium, & alios putantes, sufficere intentionem ponendi actiones mere materialiter. Hanc opinionem communiter rejiciunt Doctores, adeo ut Lug. d. 8. n. 15. dicat, parum distare ab errore Hæreticorum; & Vasq. disp. 538. n. 34. putet, esse expresse damnatam: & oppositum esse ab Ecclesia definitum, saltem certissimum esse, ait Croix n. 54. postquam ab Alexandro VIII. die 7. Decembr. 1690. damnata fuit hæc 28. Prop. *Valet Baptismus collatus Ministro, qui omnem ritum externum, formamque baptizandi observat, intus vero in corde suo apud se resolvit, non intendo, quod facit Ecclesia.* Et ideo Trid. sess. 14. c. 6. de Pœnit. in Sacerdote absolvente requirit animum, non solum serio agendi, sed etiam vere absolvendi. Ratio autem generalis pro omnibus Sacramentis est voluntas Christi Sacramentorum Institutoris, qui juxta Apost. 1. ad Corinth. 4. Voluit, suos Ministros esse, non pure nuntios, seu meros executores, sed *Dispensatores mysteriorum Dei*, ad quos spectat humano modo agere hic, & nunc quidem ad suum arbitrium, sed accommodate ad voluntatem Principalis.

cipalis, ejus vices gerunt: Vide Croix loco supra citat.

Opponunt: Primo Historias tum de duobus pueris inter jocum baptizantibus (& quidem valide, ut declaravit Patriarcha Alexandrinus, & Ecclesia Constantinopolitana) tum de S. Genesio, qui, dum mimum in scena ageret, ut placeret aliis, fecit, se baptizari, & statim martyrii coronam adeptus est: Secundo, Minus confonum esse Misericordiae Divinae, quod unice propter culpam ministri nolentis e. g. baptizare, homines damnentur; Tertio, Contractus humanos esse validos, etiam si desit in contrahentibus intentio contrahendi, dummodo ponatur, quidquid externe requiritur ad valorem contractus: ergo, &c.

Respondeo: Ad primum, in illis pueris fuisse seriam intentionem faciendi verum Sacramentum per hoc, quod fuerit seria voluntas æmulandi totum id, quod faciebant adulti baptizantes: quod non est novum in pueris. Quoad S. Genesium, dico, vel in eo non defuisse sufficientem intentionem pro Sacramento; vel si defuit, illum justificatum fuisse per contritionem, vel per Martyrium subsequens. Ad secundum Alenf. Dur. Gabr. & alii apud Avers. q. 64. f. 3. respondent, Christum Dominum in ejusmodi casibus supplere effectum gratiae deficientis ex culpa Ministri: Suar. tamen recte docet, hanc supplementationem non fundari in ulla promissione Divina, & carere omni ratione probabili. Dicendum igitur est, tales homines damnari, non propter culpam Ministri, sed propter propriam, vel originalem, vel actualem antea contractam, & non remissam. Quod autem in tali casu non remittatur, non est ex defectu bonitatis in Deo, qui dat media, sed occasionaliter est ex malitia Ministri, quam Deus impedire non tenetur; imo nec potest, salva lege ordinariae Providentiae. Ad tertium, Primo, nego assumptum juxta dicta in Tract. de Contract. Secundo, Etiam dato, quod ad contractus inter homines, qui non possunt cognoscere intentiones internas, non requireretur intentio interna, non inde sequitur, quod non requiratur talis intentio in Ministro Sacramentorum, ad hoc ut valeat quasi contractus Dei cum ipso; Deus enim, utpote intuens cor hominis, & potuit, & voluit alligare effectum gratiae, & validitatem Sacramentorum internae intentioni Ministri.

Dico

Dico secundo: Intentio indirecta, seu in causa non sufficit ad conficiendum Sacramentum: e.g. si quis praevidens, se in somno, vel ebrietate baptizaturum aliquem, se inebriet, vel somno dedat, etiam eo consilio, ut alium baptizet, invalidus est Baptismus. Ita communiter Doctores; idque extra controversiam esse, ait Vasq. disp. 138. n. 68. Ratio est, quia, nec talis confectio Sacramenti dici potest actio humana, cum non sit facta libere, seu ex deliberatione rationis; nec talis prolatio verborum est locutio humana, utpote non manifestativa mentis, sive iudicii praesentis, cum in tali statu non sit usus humanus mentis, sive rationis. Adde, quod talis actus non sufficit ad contractum, & commercium humanum: multo minus igitur satis erit ad actum Ministri, quem Christus voluit esse fidelem dispensatorem mysteriorum Dei: quique attendere debet, ut ponatur debita materia, & bene exprimatur forma in solo matrimonio per procuratorem celebrato potest principalis etiam dormiens, aut ebrius valide contrahere, quia etiam in tali statu vi mandati praecedentis moraliter virtualiter influit in voluntatem procuratoris.

Dico tertio: Nec sufficit in Ministro intentio, sive habitualis, sive interpretativa. Ratio est, quia intentio Ministri debet esse causa actionis, qua ponitur Sacramentum: ex vi enim illius debet positio Sacramenti esse actio humana Ministri agentis nomine Christi, & prudenter dispensantis mysterium Dei: intentio autem, sive habitualis, sive interpretativa, cum neque in se, neque in aliqua sua virtute existat tunc, cum ponitur Sacramentum, non potest ullo modo esse causa actionis, qua ponitur Sacramentum.

Dico quarto: Quamvis in Ministro sit sufficientissima intentio actualis, ea tamen non est necessaria, sed sufficit virtualis. Ita communissime omnes, ait Suar. d. 13. se. 3. Lugo d. 8. n. 90. Herinc. d. 3. n. 32. Ratio est, Primo, quia haec sufficit ad vota, ad orationem, ad contractus: ergo similiter sufficiens erit ad conficienda Sacramenta: Secundo, quia, si non sufficeret intentio virtualis, confectio Sacramentorum esset exposita perpetuis dubiis, & scrupulis: est enim supra moralem potestatem hominis semper habere intentionem formalem actualem, cum saepe nobis invitis sese ingerant distractiones illam impediens: hinc possemus merito semper dubitare de valore Sacramenti; de quo, cum non dubitent Ecclesia,

&

& Doctores, dummodo Sacramentum sit positum cum intentione virtuali, est moraliter certum, hanc sufficere: Tertio à priori, quia intentio virtualis est sufficienter causa actionis, qua ponitur Sacramentum: est enim quædam virtus prioris intentionis imperans, & dirigens executionem ejusdem objecti: ergo, &c.

Ex dictis infers, eum, qui de more ponit actiones requisitas ad Sacramentum, non posse prudenter dubitare de intentione requisita, nisi hanc positive excludat: quia sic vult facere, quod alias solet, & quod faciunt similes Ministri, quod sufficit, ut notat Gammach. & Abelly. Præterea in tali casu Minister jam exercite cognoscit, illas actiones esse sacras, & ordinatas ad certos fines: ergo exercite intendit eas, ut tales, & ad tales fines, quod sufficere docet Vasq. Hinc Maur. q. 78. n. 5. recte infert, Ministros Sacramentorum, nisi studiose omiserint intentionem faciendi Sacramentum, vel habuerint intentionem oppositam, inepte dubitare, an habuerint intentionem sufficientem ad valorem Sacramenti. Addit Bellar. opus non esse, expresse, & formaliter dicere ore, aut corde, *Intendo hoc facere, &c.* (hæ siquidem scrupulosæ reflexiones potius devotionem impediunt, animumque perturbant, ut notat Herincx d. 3. n. 28.) sed tantum requiri, ut homo sit præsens animo, & attente faciat, quod facit; ista enim dicuntur intentio in actu exercito, ut loquuntur Cajet. & Less. hic q. 64. a. 8. dub. 2.

Dico quinto: Valide, & si adsit justa causa, etiam licite conficitur à Ministro Sacramentum cum intentione conditionata de præterito, vel de præsentis jam purificata: illicite, & invalide semper conficitur cum intentione conditionata de futuro (uno excepto Matrimonio) Prima pars patet ex praxi Ecclesiæ: sæpe enim baptizatur infans, si non est baptizatus, si est capax, &c. Dixi licite etiam confici à Ministro Sacramentum cum tali intentione conditionata, *Si adsit justa causa;* nam sine justa causa illicite administratur: & sane veniale peccatum esset explicite addere aliquam ex conditionibus intrinsecis Sacramento, ut sunt omnia illa, quæ requiruntur ad valorem Sacramenti, tam ex parte conferentis, quam ex parte suscipientis, quæ conditiones de se imbibuntur in ipsa intentione conficiendi Sacramentum. Tales sunt hæ conditiones, *Si ipse conficiens Eucharistiam potestatem habeat, Si suscipiens Sacramentum*

mentum sit capax, &c. ita Croix n. 78. At, si conditiones sint Sacramento extrinsecæ, sine quibus scilicet haberi potest Sacramentum, ut *Si Petrus iuit Romam. Si Paulus dormit, &c.* semper grave peccatum erit sub iis Sacramenta conficere; maxime, si sint occultæ; tum quia Christus Dominus noluit, Sacramenta conferri sub conditionibus impertinentibus; tum quia, quando sunt occultæ, exponitur Sacramentum periculo nullitatis casu, quo non adesset conditio, sub qua conficitur Sacramentum: ita Suar. Henr. Bon. & Pal. p. 5. n. 7. Altera pars probatur: quia, si baptismus conferatur e. g. sub hac conditione, *Si cras pluet*, talis baptismus neque potest esse validus, quando ponitur materia, & forma ex defectu intentionis in Ministro non intendente tunc baptismum, sed solum, quando purificabitur conditio, neque potest esse validus, quando purificabitur conditio, quia tunc deest materia, & forma Sacramenti: ergo est simpliciter invalidus. Non est igitur in potestate Ministri Sacramenti valorem, & effectum suspendere, illumque à materia, & forma ex sua voluntate dividere. Excipe matrimonium, quod, cum sequatur naturam, & leges contractus, valide, & licite celebrari potest sub conditione de futuro, e. g. *Si Papa dispensaverit in impedimento, Si Pater consenserit, &c.* Notandum tamen, quod in tali casu non suspenditur, neque sejungitur effectus Sacramenti ab ejus materia, & forma: nam materia, & forma Sacramenti matrimonii non habetur, nisi in contractu absoluto; conditionatus autem contractus non transit in absolutum, nisi purificata conditio: contractus igitur matrimonialis, quousque est conditionatus, non est simpliciter materia, & forma Sacramenti, quæ solum habentur, purificata conditio, quia tunc contractus evadit absolutus.

Quæres primo, Si Minister habeat simul intentiones contrarias, quænam debeat prævalere? e. g. Si velit facere, quod Christus instituit; nolit tamen facere, quod intendit Ecclesia Romana?

Respondeo, Prævalere illam, quæ est magis absoluta, seu quæ, cognita earum impossibilitate, remaneret irrevocata, altera revocata: utra vero sit talis, erui debet ex dispositione Ministri, si magis sit affectus circa unam, quam circa alteram. Quod, si de hoc dubitetur, dubius erit valor Sacramenti. Sic, si hæreticus velit baptizare, & nolit se conformare Ecclesiæ Romanæ, quia

quia putat, eam errare: ita tamen, ut si sciret, Ecclesiam Romanam non errare, adhuc vellet Sacramentum conficere, & revocaret intentionem non conformandi se Ecclesiae Romanae; voluntas faciendi Sacramentum praevalet voluntati non faciendi, quod intendit Ecclesia Romana: &, quia ex communiter contingentibus id praesumitur rationabiliter de haereticis baptizantibus, dummodo servant materiam, & formam institutam à Christo Domino, idcirco baptismus collatus ab haeretico reputatur validus. Contra vero, si constaret, aliquem ita conferre baptismum sub dictis intentionibus contrariis, ut si sciret, Ecclesiam Romanam non errare, adhuc nollet huic se conformare; tunc dicenda esset praevalens intentio non conformandi se Ecclesiae Romanae, seu intentio non faciendi Sacramentum.

Quæres secundo, An intentio Ministri debeat esse determinata ad certam materiam, & personam?

Respondeo affirmative cum Lug. d. 8. num. III., quia intendere debet praesens Sacramentum, quod constat sua e. g. ablutione: actio enim procedens ex intentione debet cadere supra id, in quod fertur intentio: hinc debet intendere conferre Sacramentum personae praesenti, cui applicat illam actionem: ideoque, si quis ablueret Cajum, & intenderet baptizare Titium, quem non abluit, invalide baptizaret, & mentiretur, si abluens Cajum intra se diceret, *Volo baptizare Titium*. Similiter, si Sacerdos vellet consecrare alteram tantum ex hostiis sibi praesentibus, eam nondeterminans: si Confessarius nollet absolvere alterum tantum ex poenitentibus sibi jam confessis, illum pariter non determinans, neutra hostia consecraretur, neuter poenitens absolveretur: v. Croix n. 61. ubi advertit, non expedire, quod Sacerdos restringat intentionem ad talem in individuo hostiam, quam ipse apposuerit, vel ad talem in individuo personam; sed potius dirigendam esse intentionem ad personam, & ad materiam praesentem, & sibi moraliter approximatum.

Quæres tertio, An error Ministri circa personam suscipientem Sacramentum obstet illius valori?

Respondeo negative, per se loquendo, excepto matrimonio. Ita communiter omnes cum Vasq. d. 138. c. 7. Ratio est, quia natura sex primorum Sacramentorum non exigit, ut Minister debeat restringere suam intentionem ad hunc, vel illum, cum satis sit, quod intentionem

tionem dirigat ad petentem, five sit Cajus, five sit Titius, cum id parum referat ad finem Sacramenti, ut ait Sanch. *de Matrim.* disp. 18. num. 12.. Hinc valide baptizas puerum, licet per errorem putes, esse puellam: valide absolvis virum, licet putes, esse mulierem, quia scilicet intendis baptizare, vel absolvere personam tibi præsentem. Contra vero contrahens matrimonium determinate intendit hanc personam, quia natura matrimonii est, ut inducat obligationem ad semper vivendum cum hac persona, & ad simul educandas hujus personæ proles: hinc error circa personam est error circa substantiam contractus, ipsum invalidans, juxta dicenda in Tract. de Matrim. Dixi, *Per se loquendo*; nam, si Minister expresse non intenderet e. g. absolvere, si is, qui absolvitur, non esset Titius; si revera ille non est Titius, invalida est absolutio: e contra, si contrahens matrimonium vellet contrahere, cum muliere præsentem, five sit Caja, five Berta, validum esset matrimonium, etiamsi erraret in persona: sed hæc essent per accidens, & præter naturam talium Sacramentorum: v. Croix num. 68.

Quæres quarto, An error Ministri circa formam invalidet Sacramentum?

Respondeo primo, Si error Ministri exterius manifestetur in ipsa forma, & sit talis, ut corrumpat verum sensum formæ, nullum est Sacramentum, quia in tali casu haberetur mutatio substantialis formæ. Exemplum sit in Ariano exprimente in forma baptismi suam hæresim, & baptizante *In nomine Patris Dei, Filii creaturæ, &c.* Quod, si error externe expressus non corrumpat legitimum sensum formæ, stare poterit validitas Sacramenti sub tali errore, utut exterius expresso. Exemplum sit in Ministro baptismi putante, expressionem pronominis *Ego* in forma æque esse necessariam, ac expressionem personarum Trinitatis: talis error, etiamsi exprimeretur in forma, cum non corrumpat ejusdem verum sensum, non obstaret valori baptismi: ita Pal. p. 3. n. 6.

Respondeo secundo, Si error Ministri non manifestetur exterius in ipsa administratione Sacramenti, sed tantum retineatur in corde, etiamsi sit contrarius vero sensui formæ, non invalidat Sacramentum, dummodo Minister intendat facere, quod Christus instituit. Exemplum sit in eodem Ariano credente, *Verbum Divinum esse Creaturam*

turam, sed talem errorem nullatenus exprimente in forma, adeoque baptizante sub forma consueta *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. In tali casu valide, per se loquendo, baptizat Arianus, si intendat facere, quod Christus instituit; nam error ille privatus interius tantum conceptus neque mutat formam, neque impedit debitam intentionem. Non mutat formam, sive ejus sensum, quia hæc non ex privato cujusque arbitrio, sed ex communi usu, hominumque impositione pendet: cum igitur voces *Filii, & Spiritus Sancti* in administratione baptismi ex communi usu, hominumque impositione supponant pro Filio, & Spiritu S., eadem singularem naturam cum Patre habentibus; non poterit privatus error talem impositionem mutare. Neque obstat, voces esse signa conceptuum: &, cum in casu, de quo loquimur, illæ voces significant conceptum falsum Ministri: sequitur, quod habeatur mutatio in significatione. Nam non sunt signa conceptus falsi ex hominum impositione, quamvis à proferente hic & nunc usurpentur ad significandum conceptum falsum: sed ex impositione hominum sunt signa conceptus veri, quem proferens habet, vel habere debet: ita Pal. p. 3. n. 6. Adde, quod in casu, licet Minister habeat falsum conceptum clarum, & explicitum Filii; habet tamen verum etiam conceptum Filii, sed implicitum, & confusum posito, quod intendat facere, quod Christus instituit: v. Croix n. 63. Et hinc est, quod privatus error internus Ministri neque impedit debitam intentionem; nam illa intentio generalis faciendi, quod Christus instituit, est prævalens, absoluta, & efficax, cum hæreticus non habeat voluntatem administrandi Sacramentum secundum suum particularem conceptum, nisi ex suppositione, quod verus sit, & Christi institutioni conformis: ita Suar. Con. Laym, & Pal. n. 8. & colligitur ex Trid. sess. 7. can. 4. de Bapt. *Si quis dixerit; Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus S. cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum, anathema sit.*

CAPUT III.

De cæteris requisitis ex parte Ministri ad validam, & licitam Sacramenti consecutionem.

GENERALITER loquendo (uno excepto matrimonio, quod sequitur leges contractus) saltem ad licitam
R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III. C tam